

Heby kommuns författningssamling

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

ISSN 2000-043X

HebyFS 2022:04
Infördes i
författnings-
samlingen den
16 mars 2022

Riktlinjer för handläggning av avgifter för vård, omsorg och socialt stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Vård- och omsorgsnämnden beslutade¹ den 16 mars 2022 om riktlinjen.

---

¹ Von § 40/2022. Beslutet ersätter HebyFS 2020:18.

Innehåll

1 Syftet med riktlinjer	4
1. 1 Inledning	4
1. 2 Allmänt	4
2. Allmänt om handläggning	4
2. 1 Sekretess	5
2. 2 Myndighetsutövning	5
2. 3 Fullmakt	5
3. Maxtaxereformens bestämmelser	5
3. 1 Högkostnadsskydd (maxavgift)	5
3. 2 Förbehållsbelopp – minimibelopp	6
3. 2. 1 Förbehållsbelopp	6
3. 2. 2 Minimibelopp	6
3. 2. 3 Minimibelopp över 65 år	6
3. 2. 4 Minimibelopp under 65 år	6
3. 2. 5. Höjning av minimibeloppet - individuellt tillägg	6
3.2.5.1 Fördrade matkostnader till följd av färdiglagad mat i vård- och omsorgsboende eller när personen är i behov av sondmat	6
3.2.5.2 Familje- och arbetssituationen för äldre och personer med funktionsnedsättning	6
3.2.5.3 Merkostnader för matkonsumtion för yngre omsorgstagaren	6
3.2.5.4 Yngre funktionshindrade personers behov av medel för att bosättning, familjebildning etc.	7
3.2.5.5 Kostnader för god man	7
3.2.5.6 Övriga kostnader efter individuell prövning	7
3.2.5.7 Ansökan om förhöjt minimibelopp	7
3. 2. 6 Sänkning av minimibeloppet	7
3. 3 Avgiftsutrymme	7
3. 3. 1 Inget eller negativt avgiftsutrymme	7
3. 4 Avgiftsberäkning	8
3. 4. 1 Avgiftsunderlag/avgiftsberäkning	8
3. 4. 2 Nettoinkomst	8
3. 4. 3 Inkomstinsamling	8
3. 4. 4 Inkomstberäkning	8
3. 4. 5 Inkomster	8
3. 4. 6 Inkomster/utgifter som inte är avgiftsgrundande	9
3. 4. 7 Skatter	9
3. 4. 8 Avgiftsberäkning för olika hushållstyper.....	9
3.4.8.1 Ensamstående	9
3.4.8.2 Makar eller registrerad partner	9
3.4.8.3 Sammanboende som inte är gifta.....	9
3.4.8.4 Ungdomar över 18 år	9
3.4.8.5 Barn	9
3. 5 Beräkning av boendekostnad	9
3. 5. 1 Nettobostadskostnad	9
3. 5. 2 Vad räknas inte med som bostadskostnad	10
3. 5. 3 Hyrd bostad	10
3. 5. 4 Vård- och omsorgsboende	10
3. 5. 5 Bostadsrättslägenhet	10
3. 5. 6 Eget enfamiljshus	10
3. 5. 7 Övriga bostadstyper	10
3. 5. 8 Parboende	10

3. 6 Särskilda beräkningsregler för inkomstberäkning.....	10
3. 6. 1 Jämkning med anledning av dubbla bostadskostnader	11
3. 6. 2 När en av två makar flyttar permanent till vård – och omsorgsboende	11
3. 7 Avgiftsbeslut	11
3. 7. 1 Avgiftsbeslut vid vissa förändringar	11
3. 7. 2 Överklaga avgiftsbeslut	12
4. Avgifter inom vård och omsorg.....	12
4. 1 Avgifter inom högkostnadsskyddet (maxtaxa)	12
4. 2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet (maxtaxa).....	12
4. 3 Avgift inom ordinärt boende.....	12
4. 3. 1 Avgift för hemtjänstinsatser och avlösarservice	12
4. 3. 2 Avgift assistans enligt SoL	12
4. 3. 3 Reducering av hemtjänstavgiften/avlösarservice.....	13
4. 3. 4 Avgift dagvård demens.....	13
4. 3. 5 Avgift trygghetslarm i hemmet.....	13
4. 3. 6 Avgift korttidsplats- tillfälligt boende/trygghetsplats	13
4. 3. 7 Reducering av dygnsavgift korttidsplats- tillfälligt boende/trygghetsplats.....	13
4. 3. 8 Avgift hemsjukvård hemrehabilitering	13
4. 4 Avgift inom vård- och omsorgsboende.....	13
4. 4. 1 Fastställande av hyra	13
4. 4. 2 Hyreskontrakt	13
4. 4. 3 Bostadstillägg	14
4. 4. 4 Debitering av hyra	14
4. 4. 5 Omvårdnadsavgift	14
4. 4. 6 Reducering omvårdnadsavgift vid frånvaro eller vid sjukhusvistelse	14
4. 4. 7 Måltidsabonnemang.....	14
4. 4. 8 Reducering måltidsabonnemang vid frånvaro eller vid sjukhusvistelse	14
4. 4. 9 Förbrukningsmaterial vård- och omsorgsboende.....	14
4. 5 Medboende vid vård- och omsorgsboende.....	14
4. 5. 1 Medboende under provboendeperioden.....	14
4. 5. 2 Medboende efter det att provboendeperioden löpt ut	14
4. 5. 3 Medboende som har beslut om hemtjänst.....	15
4. 6 Övriga avgifter	15
4. 6. 1 Tekniska hjälpmedel.....	15
4. 7 Avgiftsfria insatser	15
4. 7. 1 Avlösare.....	15
4. 7. 2 Boendestöd	15
4. 7. 3 Kontaktpersoner SOL	15
4. 7. 4 Sysselsättning SOL.....	15
5. Allmänna bestämmelser	15
5. 1 Debiteringsrutiner.....	15
5. 2 Anmälningsskyldighet	15
5. 3 Retroaktiv debitering.....	16
5. 4 Återbetalning av avgift	16
5. 5 Försenade uppgifter eller uppgiftsvägran	16
5. 6 Omprövning och ändring av avgifter	16
5. 7 Utformning av avgiftsbeslut	16
5. 8 Annan avgiftsmottagare	16
5. 9 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut.....	16
5. 10 Besvärstid hos förvaltningsrätten.....	17

5. 11 Fakturering.....	17
5. 12 Annan betalningsmottagare	17
5. 13 Kravhantering	17
5. 14 Amorteringsplan av faktura.....	17
5. 15 Uppföljning av obetalda fordringar	17

1 Syftet med riktlinjer

1. 1 Inledning

Heby Kommuns riktlinjer för handläggning av avgifter inom äldre- och handikappomsorgen utgör ett komplement till gällande lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd m.fl. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och lika behandling runt avgiftshandläggningen. Denna riktlinje träder i kraft den 1 maj 2018.

1. 2 Allmänt

Kommunen har enligt socialtjänstlagen rätt att ta ut avgifter för hemtjänst², dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Avgifterna ska vara skäliga och får inte överstiga kommunens självkostnader.

Enligt kommunallagen får kommunen ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För de tjänster eller nyttigheter som kommunen är skyldig att tillhandahålla, får avgifter bara tas ut om det är särskilt föreskrivet. Kommunen får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

Kommunens avgiftssystem och dess tillämpningsregler för avgifter inom vård och omsorg styrs av flera olika lagar och förordningar. Riksdagen beslutade 14 november 2001 om regler för avgifter avseende äldre- och handikappomsorg. Riksdagsbeslutet reglerar vad kommunen får ta ut i avgift för vård, omsorg och socialt stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Reglerna om högstkostnadsskydd (maxtaxa) och förbehållsbelopp trädde i kraft 1 juli 2002 och finns införda i socialtjänstlagen 8 kap. Maxtaxan för avgifter inom äldreomsorg och hemsjukvård är knuten till prisbasbeloppet som fastställs varje år enligt gällande lag. Kommuner måste följa bestämmelserna men kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

Utgångspunkten är att de samlade avgifterna för vård, omsorg och socialt stöd samt kommunal hälso- och sjukvård inte får uppgå till så stort belopp att omsorgstagaren inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov (förbehållsbelopp/minimibelopp). En högsta avgift, ett högstkostnadsskydd, inom hemtjänst och kommunal hälso- och sjukvård har också lagstadgats samt en högsta avgift för bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen. Förbehåll och avgift beräknas för varje enskild omsorgstagare. I de fall makar eller sammanboende båda har insatser beräknas förbehåll och avgift för var och en av dem.

2. Allmänt om handläggning

Nedanstående riktlinjer ligger som grund vid beräkning av avgifter inom äldre- och handikappomsorgen. I varje enskilt ärende görs alltid en individuell beräkning. utgångspunkten för avgiftssystemet är att avgifter för vård- och omsorgsinsatser inte får uppgå till så höga kostnader att den enskilde inte har tillräckliga medel för sina personliga behov.

Det skall vara enkelt och lättförståeligt och oberoende av var den enskilde får sin vård, om det är i det egna hemmet eller i ett vård- och omsorgsboende.

² *) Begreppet "hemtjänst" omfattar enligt lagstiftningen behovsprövade och beviljade omvårdnads- och serviceinsatser i ordinärt (eget) boende och särskilt boende, trygghetslarm, korttidsboende, avlösning av anhöriga och viss ledsagning.

2. 1 Sekretess

Samtliga uppgifter registreras, bearbetas och dokumenteras. Uppgifterna är sekretessbelagda enligt 26 § kap 1 Offentlighets- och sekretesslagen. Uppgifterna arkiveras i enlighet med gällande lagstiftning.

2. 2 Myndighetsutövning

Vid biståndsbeslut avseende vård- och omsorgsinsatser enligt SoL och beslut om kommunal hälso- och sjukvård, handläggs och utreds avgiftsbeslut av handläggare vid Vård- och omsorgsförvaltningen. Avgiftstillämpning enligt dessa riktlinjer gäller även då hemtjänst ges av annan vårdgivare på uppdrag av kommunen; LOV.

Den enskilde skall informeras om kommunens avgiftssystem och riktlinjer för vård- och omsorgsavgifter. Den enskilde skall även upplysas om sin skyldighet att lämna uppgifter till kommunen vid förändringar som påverkar vård- och omsorgsavgiftens storlek.

En ekonomisk utredning ska göras vid varje enskilt ärende. Uppgifter om inkomster och bostadskostnad skall inhämtas från den enskilde via uppgiftsblankett eller via datamedia från Pensionsmyndigheten, försäkringskassan och skatteverket.

Vid uppgiftsvägran fastställs avgift utifrån fastställda kriterier.

Omräkning av avgiften sker i normalfallet en gång per år pga förändringar i prisbasbeloppet, inkomstförhållanden och bostadskostnader. Kommunen är även skyldig att ändra avgiften under pågående kalenderår om något förhållande som påverkar avgiften har ändrats eller om kommunen tidigare erhållit felaktiga uppgifter.

Den enskilde skall ges information om möjligheten att ansöka om höjning av minimibeloppet för merkostnader.

Den enskilde skall alltid erhålla skriftligt avgiftsbeslut som skall vara signerat av beslutsfattaren. Automatsignering av beslut som följer säkerhetsinloggning i verksamhetssystemet bedöms godtagbart. Av beslutet skall det framgå hur avgiften beräknats och hur den enskilde kan besvara sig över beslutet. I beslutet skall tillämpliga lagparagrafer anges. Separata avgiftsbeslut skall fattas per make om båda har insatser och skall betala avgift. Om den enskilde inte är nöjd med vård- och omsorgsnämndens avgiftsbeslut kan detta överklagas med förvaltningsbesvär.

2. 3 Fullmakt

I det fall den enskilde saknar förmåga att föra sin egen talan skall fullmakt alt. legal företrädare finnas.

3. Maxtaxereformens bestämmelser

3. 1 Högkostnadsskydd (maxavgift)

I 8 kap. 5 § SoL anges en högsta avgift som kommunen får ta ut för insatser enligt SoL till äldre och personer med funktionsnedsättning.

Högekostnadsskyddet utgör den högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende, omvårdnad i särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård där avgiften per månad får uppgå till högst 0,5392 av prisbasbeloppet per månad.

I SoL finns även ett högekostnadsskydd i form av en högsta avgift för bostad i särskilt boende som får debiteras i de fall boendekostnaden inte omfattas av hyreslagens regler. Boendeavgiften per månad får högst uppgå till 0,5539 av prisbasbeloppet per månad. Heby Kommuns bostäder i vård och omsorgsboende regleras av hyreslagen varför det i dagsläget inte är aktuellt att bevilja detta högekostnadsskydd.

3. 2 Förbehållsbelopp – minimibelopp

3. 2. 1 Förbehållsbelopp

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp plus nettobostadskostnaden.

I socialtjänstlagen anges ett lägsta belopp (minimibelopp) som skall täcka den enskildes normala levnadskostnader, förutom boendekostnaden. Därutöver fastställs förbehållsbeloppet individuellt utifrån den enskildes faktiska situation.

3. 2. 2 Minimibelopp

Minimibelopp är ett lagstadgat belopp som ska täcka normalkostnaderna för personliga behov, som utgår från Konsumentverkets beräkningar av skäligen levnadskostnader. Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. Beloppet baseras på Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader för personer som är 61 år och äldre.

För makar som inte sammanbor t.ex. då den ena bor på äldreboende, används minimibeloppen för ensamstående.

3. 2. 3 Minimibelopp över 65 år

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolftedel av 1,4044 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller 1,1694 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sammanboende.

3. 2. 4 Minimibelopp under 65 år

På grund av att funktionshindrade personer som är yngre än 65 år i vissa fall har särskilda kostnader för bostättning och familjebildning, höjs respektive minimibelopp med 10 %.

3. 2. 5. Höjning av minimibeloppet - individuellt tillägg

Om särskilda omständigheter råder och den enskilde har behov av ytterligare medel av varaktig karaktär och avser ett inte oväsentligt högre belopp kan minimibeloppet höjas. Med varaktig karaktär menas att kostnaden är regelbunden och återkommer minst 6 månader under ett kalenderår. Dessutom ska beloppet varje månad avse minst 5,4 % av prisbasbeloppet dividerat med 12 med avrundning till närmaste 5 kronor (220 kr år 2022).

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning, till exempel handikappersättning, kan inte föranleda höjning av minimibeloppet.

3.2.5.1 Fördyrade matkostnader till följd av färdiglagad mat i vård- och omsorgsboende eller när personen är i behov av sondmat

Alla omsorgstagare som bor på vård- och omsorgsboende får en höjning av minimibeloppet för tillagningskostnader så att kostnaden för livsmedel följer konsumentverkets fastställda livsmedelskostnad för gruppen 75 år och äldre.

3.2.5.2 Familje- och arbetssituationen för äldre och personer med funktionsnedsättning

En höjning av minimibeloppet beviljas för underhållskostnad för minderåriga barn dock max enligt försäkringskassans underhållsstöd, underhållsbidrag till make/maka. Dessa ska vara styrkta enligt dom eller avtal. Försörjningsskyldighet avser när den boende har minderåriga barn mellan 0- 19 år.

En höjning kan även beviljas för arbetsresor och andra kostnader som behövs för en familjs underhåll. Kostnaderna ska vara varaktiga samt styrkta och avse det belopp som kommunen beslutat ska gälla för ett inte oväsentligt högre belopp kronor per månad.

3.2.5.3 Merkostnader för matkonsumtion för yngre omsorgstagaren

I propositionen (prop. 2000/01:149) anges att de schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer som är 61 år och äldre. Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad.

Det innebär att yngre personer med funktionsnedsättning bör få ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper (prop. 2000/01:149 s. 41).

3.2.5.4 Yngre funktionshindrade personers behov av medel för att bosättning, familjebildning etc.

För yngre personer med funktionsnedsättning som har särskilda kostnader för bosättning och familjebildning ska, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 % (proposition 2000/01:149 s. 41 Avgifter inom äldre- och handikappomsorg).

3.2.5.5 Kostnader för god man

Kostnad för god man berättigar till en höjning av minimibeloppet. För att den enskilde ska kunna tillgodoräkna sig utgifterna redan år ett görs en beräkning enligt schablon efter överförmyndares uträkning. Vid den årliga arvodesuträkningen justeras beloppet retroaktivt mot schablonberäkningen. Justeringen görs efter att arvodesbeslutet inkommit till omsorgsförvaltningen.

3.2.5.6 Övriga kostnader efter individuell prövning

Det kan även finnas andra situationer då det råder särskilda omständigheter som gör det möjligt att den enskilde kan ansöka om förhöjt minimibelopp.

Exempel på dessa kan vara:

- Kostnader till följd av funktionshinder, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor.
- Yngre funktionshindrade personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer.
- Fördyrad kost p.g.a. specialkost t.ex. glutenfri kost.
- För personer som har inkomstreducering via beslut om skuldsanering.

3.2.5.7 Ansökan om förhöjt minimibelopp

Ansökan ska vara skriftlig där kostnaderna ska styrkas genom intyg eller annan handling om höjning av minimibelopp ska ske.

3. 2. 6 Sänkning av minimibeloppet

Kommunen får minska minimibeloppet i skälighets omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 8 kap 7 § tredje stycket SoL därför att

- kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst
- kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i vård och omsorgsboende
- posten tillhandahålls kostnadsfritt

På kommunens vård- och omsorgsboenden ingår hushållsel i bostadskostnaden dessutom tillhandahåller alla boende sjukhussäng kostnadsfritt. Eftersom kommunen betalar en gemensam TV- avgift så betalar ingen omsorgstagare någon sådan avgift. Dessa poster är sådana kostnader som normalt ska täckas av minimibeloppet. Därför ska ett individuellt avdrag göras för alla som bor på vård- och omsorgsboende enligt SoL.

- Hushållsel Enligt pensionsmyndighetens föreskrifter (2014:11) om uppskattning av hushållsel.
- Fria nyttigheter 8,7% multiplicerat med prisbasbeloppet dividerat med 12. (TV-licens, övrig utrusning) med avrundning till närmaste 5 kronor. (350 kr år 2022)

3. 3 Avgiftsutrymme

Avgiftsutrymmet är ett högkostnadsskydd för den enskilde och de sammanlagda avgifterna får alltså inte överstiga detta belopp och inte heller den fastställda maxavgiften. I de fall de sammanlagda avgifterna överstiger avgiftsutrymmet reduceras avgifterna ner till avgiftsutrymmet. Finns det inget avgiftsutrymme tas ingen avgift ut.

3. 3. 1 Inget eller negativt avgiftsutrymme

Om det sammanlagda förbehållsbeloppet (inkl bostadskostnaden) överstiger den enskildes nettoinkomster uppstår ett så kallat negativt avgiftsutrymme. Det betyder i praktiken att den enskilde inte har tillräckliga medel för att uppnå det fastställda förbehållsbeloppet. Avgiften sätts då till noll för insatser

som ingår i maxtaxan. Den enskilde uppmanas att söka äldreförsörjningsstöd hos Pensionsmyndigheten eller försörjningsstöd hos socialtjänsten.

3. 4 Avgiftsberäkning

3. 4. 1 Avgiftsunderlag/avgiftsberäkning

Inkomstberäkning ska göras på alla som får ett biståndsbeslut om insats inom äldre- och funktionshinder eller vid behov av hemsjukvård/hemrehabilitering. Inkomstberäkning baseras på den enskildes egna uppgifter samt uppgifter från kommunens avgiftssystem. Den enskilde ska lämna uppgift om faktisk eller uppskattad inkomst för de närmast följande 12 månaderna när insatserna börjar och sedan en gång per år eller om något ändras under året. Om den enskilde har rätt till bostadstillägg ska även den räknas in som inkomst.

Beslut om maxavgift i aktuell avgiftsgrupp ska som huvudregel endast fattas i de fall den enskilde aktivt valt att inte delta i en ekonomisk utredning.

3. 4. 2 Nettoinkomst

Huvudtillämpningen av avgiftssystemets nettoinkomstbegrepp är att den enskildes olika aktuella bruttoinkomster läggs samman på årsbasis varefter olika skatter avräknas. Därefter divideras beloppet med tolv för att komma fram till en månadsinkomst efter skatt.

3. 4. 3 Inkomstinsamling

För att underlätta uppgiftsinsamlingen inhämtas olika uppgifter så långt det är möjligt via kommunens avgiftssystem. Dessa får endast hämtas om den enskilde accepterat detta. Uppgifter som inte kan eller går att inhämta via avgiftssystemet insamlas direkt hos den enskilde genom en särskild inkomstblankett.

3. 4. 4 Inkomstberäkning

En kommun kan i sina riktlinjer bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde. Kommunen kan exempelvis avstå från att räkna med vissa inkomstslag i avgiftsunderlaget, t ex av administrativa skäl. Det är då viktigt att tillämpa en sådan regel för samtliga omsorgstagare enligt likställighetsprincipen och att detta tydligt anges i kommunens riktlinjer.

3. 4. 5 Inkomster

Avgiftsunderlaget beräknas utifrån aktuella förvärvsinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen. Inkomstskattelagen delas upp i tre inkomstslag, inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet och inkomst av kapital. Även vissa skattefria ersättningar ska ligga till grund för inkomstberäkningen samt om den enskilde har bostadsbidrag, bostadstillägg eller särskilt bostadstillägg. Även äldreförsörjningsstöd räknas med som inkomst vid avgiftsberäkningen. Däremot ska förmögenhet inte påverka avgiftsunderlagets storlek.

Nedan följer en uppräknig av vad som ingår under de olika inkomstslagen, skattefria ersättningar, bostadstillägget och försörjningsstödet.

Inkomst av tjänst:

- lön, arvoden, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar
- pensioner (Exempelvis garantipension, tilläggs pension, inkomstpension, tjänstepension, premiepension, änkepension)
- livränta (skattepliktig och skattebefriad)
- aktivitetsersättning

Inkomst av näringsverksamhet:

- Som inkomst av näringsverksamhet räknas inkomst från enskild firma, enkelt bolag eller handelsbolag.

Inkomst av kapital:

- ränteinkomster (bankmedel, obligationer och andra fordringar)
- utdelningar (på aktier och andelar)
- kapitalvinster vid försäljning av tillgångar (fastighet, bostadsrätt, aktier, andelar i aktiefonder eller blandfonder och lös egendom)
- ersättning vid uthyrning av privatbostad

De skattepliktiga kapitalinkomster som ska ligga till grund för avgiftsutredningen ska baseras på den faktiska inkomsten per den 31 december föregående år. Dvs året innan den enskilde får insatsen utförd. Det framgår av den enskildes deklaration vad som är kapitalinkomster.

Vissa skattefria ersättningar:

- studiemedel i form av studiebidrag
- alla utländska inkomster

Bostadsstöd:

- BTP Statligt bostadstillägg för pensionärer
- BTP Särskilt bostadstillägg till pensionärer med låg inkomst
- bostadsbidrag till barnfamiljer

Äldreförsörjningsstöd:

- Avgiftsunderlaget beräknas på äldreförsörjningsstöd som beviljats av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten.

3. 4. 6 Inkomster/utgifter som inte är avgiftsgrundande

Skattefria ersättningar som *inte* skall tas med vid inkomstberäkningen och avgiftsunderlaget är barnbidrag, barns inkomster eller barns avkastning på förmögenhet, bistånd enligt socialtjänstlagen, introduktionsersättning för flyktingar, handikappersättning, assistansersättning och den del av vårdbidraget som utgör ersättning för merutgifter.

3. 4. 7 Skatter

- En skatteberäkning görs med avdrag för statlig och kommunal skatt.
- Avgiftssats kyrkoavgiften

3. 4. 8 Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

3.4.8.1 Ensamstående

Samtliga inkomster, tillgångar och utgifter enligt ovan ligger till grund för avgiftsberäkning.

3.4.8.2 Makar eller registrerad partner

Makars, registrerad partners inkomster skall slås samman och delas på två. Var och en debiteras avgift efter det bistånd som har beviljats.

Makar som stadigvarande vistas i olika boendeformer likställs med ensamstående. För makar som inte bor tillsammans ska eventuellt bostadsstöd (till exempel bostadstillägg) räknas som inkomst på var och en för sig.

3.4.8.3 Sammanboende som inte är gifta

Inkomster och jämningsregler gäller även för de som är sammanboende i sambolagens mening dvs. de som lever under äktenskapsliknande förhållanden trots att äktenskap inte ingåtts.

3.4.8.4 Ungdomar över 18 år

För ungdomar som har fyllt 18 år ska avgiftsberäkningen för SoL-insatser göras på samma sätt som för vuxna.

3.4.8.5 Barn

Föräldrars inkomst räknas när avgift för insatser enligt socialtjänstlagen avser barn 18 år och yngre. Även för barn mellan 18-21 år som går gymnasieutbildning och är folkbokförd hemma räknas föräldrars inkomst.

3. 5 Beräkning av boendekostnad

3. 5. 1 Nettobostadskostnad

Vid avgiftsberäkningen ska den enskildes faktiska bostadskostnad ingå och avräknas från nettoinkomsten. Med nettobostadskostnad avses den faktiska bostadskostnaden minskad med samtliga former av

bostadsbidrag som den enskilde får. Om kostnad för hushållsel ingår i hyran skall denna alltid avräknas från bostadskostnaden enligt pensionsmyndighetens föreskrifter (2014:11) om uppskattning av hushållsel. Om du är gift, sambo eller bor tillsammans med någon annan vuxen person ska bostadskostnaden fördelas lika bland hushållets myndiga personer med egen inkomst. För makar som inte bor tillsammans ska eventuellt bostadsstöd (till exempel bostadstillägg) räknas som inkomst på var och en för sig.

3. 5. 2 Vad räknas inte med som bostadskostnad

- Kostnad för hushållsel
- Avgift till hyresgästförening
- Kostnad för parkerings-/garageplats
- Kostnad för hyra av möbler
- Egna kostnader för kabel-TV och Internet-abonnemang
- Kostnad för extrautrustning, t ex tvättmaskin, som inte ingår i grundhyran
- Försäkringar

3. 5. 3 Hyrd bostad

För hyrd bostad gäller att bostadskostnaden är lika med hyran inkl värme. Om någon eller några av ovanstående poster ingår i hyran ska dessa kostnader dras av från bostadskostnaden. Vid hyrd bostad med kallhyra beräknas värmekostnaden enligt samma regelverk som pensionsmyndigheten använder vid fastställande av bostadskostnader.

3. 5. 4 Vård- och omsorgsboende

För den som bor i kommunens vård- och omsorgsboende är bostadskostnaden lika med hyran inklusive kostnaden för värme. Kostnaden för hushållsel som ingår i hyran dras av enligt Pensionsmyndighetens schablon genom att sänka minimibeloppet.

3. 5. 5 Bostadsrättslägenhet

Bostadskostnad beräknas på bostadsrättens årsavgift inkl värme fördelat på 12, med avdrag av sådana poster som täcks av minimibeloppet om sådana kostnader finns med i avgiften. Till bostadskostnaden läggs också 70 % av räntekostnader för lån på bostadsrätten.

3. 5. 6 Eget enfamiljshus

Kostnader för uppvärmning och drift efter ett fast kronotal per kvadratmeter som följer Pensionsmyndighetens norm samt 70% av räntekostnaderna för lån på fastigheten, 70 % av eventuell tomträttsavgäld³, kommunal fastighetsavgift - 0,75% av taxeringsvärdet.

3. 5. 7 Övriga bostadstyper

Bostäder som tvåfamiljshus, lantbruksenhet, arrenderat småhus, andelshus eller egen flerfamiljsfastighet ska beräknas enligt samma regler som pensionsmyndigheten.

3. 5. 8 Parboende

Vid beslut om parboende ska den medboende under en period av tre månader provbo i vård- och omsorgsboendet. För var och en avräknas nettohyran för respektive bostad under provboendeperioden. Därefter beräknas boendekostnaden på samma sätt som gifta eller sammanboende.

3. 6 Särskilda beräkningsregler för inkomstberäkning

När avgifterna fastställs ska kommunen försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad situation. Kommunen har därför infört särskilda beräkningsregler eller jämningsregler så att exempelvis en hemmavarande make tillförsäkras medel motsvarande förbehållsbeloppet. Genom detta skyddas den som bor kvar i det ordinära boendet mot en allt för försämrad ekonomisk situation.

Vad som sägs om makar i detta kapitel angående nedsättning av avgift och avgiftsbefrielse gäller även för de som är sammanboende och lever under äktenskapsliknande förhållanden samt de som är registrerade partners.

---

³ Avgift som tomträttshavare får betala årligen till ägaren, en s.k. avgäld

3. 6. 1 Jämknings med anledning av dubbla bostadskostnader

Vid ensamstående flytt till vård- och omsorgsboende ska den enskilde beredas ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Denna avvecklingstid får uppgå till högst tre månader utöver inflyttningsmånad.

Under den avvecklingstid som den enskilde har dubbla bostadskostnader, avräknas faktisk bostadskostnad (enligt kap 3.5) för båda bostäderna mot nettoinkomst. Beslut om jämkning görs först efter ansökan från den enskilde.

3. 6. 2 När en av två makar flyttar permanent till vård – och omsorgsboende

3. 6. 2. 1 Tudelningsprincipen

När den ene av två makar flyttar permanent till en bostad i särskild boendeform skall makarnas nettoinkomster sammanräknas och därefter delas lika vid avgiftsberäkningen. För var och en avräknas den faktiska bostadskostnaden (enligt kap 3.5) för respektive bostad och var och en skall garanteras det förbehållsbelopp som gäller för ensamstående. Tudelningsprincipen blir dock endast aktuell i de fall makarna gynnas i avgiftshänseende. I annat fall bestäms avgifterna efter de inkomster makarna har var för sig.

3. 6. 2. 2 Kvarboendeskydd

Om hemmavarande make, reg partner eller sammanboende (person 1) är beroende för sitt uppehälle av den andre (person 2) som flyttar till särskild boendeform, skall kommunen enligt lag (8 kap, 6§, SoL) försäkra sig om att person 1 inte drabbas av "en oskäligt försämrad situation" när avgifterna bestäms. Följande beräkningsregler skall då gälla:

- 1) Personernas inkomster (inkl eventuellt BTP) räknas samman och tudelas därefter, varvid förbehållsbeloppet för person 1 kontrolleras.
- 2) Vid behov skall ytterligare medel från beräknat avgiftsutrymme för person 2 föras över på person 1 så att förbehållsbeloppet för ensamstående plus dennes bostadskostnader garanteras. Samma beräkning görs även i det omvända fallet, så att person 2:s förbehållsbelopp och bostadskostnad garanteras. Dessa beräkningsregler skall tillämpas utan att den enskilde påkallar behov om detta.

3. 6. 2. 3 Omprövning vid ändrad pensionsstatus

När pensionsmyndigheten beslutat om ändrad pensionsstatus för makar som lever med skild hushållsgemenskap skall ny avgiftsprövning ske i och med att makarna då får ändrade inkomster, bostadskostnader etc.

3. 7 Avgiftsbeslut

Beslut om avgift fattas i enlighet med kommunens taxsystem och handbok för tillämpning av taxsystemen samt aktuell delegationsordning för vård- och omsorgsnämnden.

Innan avgift kan faktureras den enskilde krävs ett individuellt avgiftsbeslut. Beslut om avgift fattas enligt 8 kap 3-9 §§ SoL. På avgiftsbeslutet ska det framgå storleken på avgifterna, vilket avgiftsunderlag som har använts och hur avgifterna har beräknats.

Ett avgiftsbeslut enligt SoL består av en individuell ekonomisk utredning med syfte att fastställa den enskildes avgiftsunderlag, faktiska boendekostnad, minimibelopp, med hänsyn tagen till eventuella individuella tillägg och/eller avdrag, samt förbehållsbelopp.

Beslut om avgift ska fattas i samtliga ärenden som rör insatser enligt SoL och HSL som är avgiftsbelagda enligt kommunens avgiftssystem. Den enskilde ska alltid få ett beslut om sin individuella avgift även där frivillig acceptans av högsta avgift finns.

Vidare ska avgiftsbeslutet innehålla uppgifter om hur och inom vilken tid den enskilde kan besvära sig över beslutet. Beslutet ska normalt ges en giltighetstid på högst ett år det vill säga till nästa generella omprövning av avgifterna.

Varje avgiftsbeslut ska personligen undertecknas av utsedd delegat.

3. 7. 1 Avgiftsbeslut vid vissa förändringar

I de fall förändringarna är så marginella att det nya avgiftsbeslutet inte påverkar den enskildes avgift behöver det nya avgiftsbeslutet inte alltid skickas till den enskilde. Det gäller om inkomster och bostadskostnad är oförändrade och det nya avgiftsbeslutet avser samma insatser som tidigare och inte medför någon ändrad avgiftsgrupp.

Dock ska ett nytt avgiftsbeslut sändas till kunden varje år, enligt årliga uppräknings fastställda i kommunfullmäktige och andra bestämmelser, exempelvis ändrade prisbasbelopp, skattebestämmelser, tjänst- och kapitalinkomster.

3. 7. 2 Överklaga avgiftsbeslut

Ett avgiftsbeslut är ett myndighetsbeslut och har samma vikt som andra myndighetsbeslut. Det innebär att beslut i avgiftsärenden går att överklaga om de går emot den enskilde (se 16 kap. 3 § SoL), den enskilde ska då underrättas om hur beslutet kan överklagas.

Överklagandet ska vara skriftligt och ha kommit in till vård- och omsorgsförvaltningen inom tre veckor räknat från den dag då den enskilde tagit del av beslutet. Det kan gälla beslut om avgift och avgiftsförändring samt beräkning av avgiftsunderlag, boendekostnad och förbehållsbelopp. Av det skriftliga överklagandet ska det framgå vilket avgiftsbeslut det gäller och varför beslutet skall ändras. Beslutet kan endast överklagas av den som berörs av beslutet. Vid bifall till den klagande kan ett nytt beslut ersätta det överklagade beslutet.

4. Avgifter inom vård och omsorg

Avgifter för vård, omsorg och socialt stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) debiteras en månad i efterhand.

4. 1 Avgifter inom högkostnadsskyddet (maxtaxa)

I maxtaxan ingår omvårdnadsavgift i vård- och omsorgsboende, ordinärt boende, assistans enligt SoL och tillfälligt boende. I maxtaxan ingår även avgift för serviceinsatser via hemtjänst, ledsagarservice, avlösarservice, trygghetslarm, avgift för dagvård demens samt avgift för hemsjukvård/hemrehabilitering.

4. 2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet (maxtaxa)

Avgift för hyra, förbrukningsmaterial och matabonnemang vid vård- och omsorgsboende, mat tillfälligt boende, tekniska hjälpmedel samt färdtjänst omfattas *inte* av högkostnadsskyddet.

4. 3 Avgift inom ordinärt boende

I Heby Kommun tas avgift ut för följande insatser inom ordinärt boende

- Hemtjänst omvårdnad – serviceinsatser
- Avlösarservice
- Assistans enligt SoL,
- Dagvård demens
- Trygghetslarm
- Tillfälligt boende
- Trygghetsplats
- Hemsjukvård/hemrehabilitering

4. 3. 1 Avgift för hemtjänstinsatser och avlösarservice

Avgift tas ut för den tid som utförs hos den enskilde. All tid som utförs rapporteras i kommunens tidsmätningssystem det är den tiden som ligger till grund för vilken avgift som ska debiteras den enskilde. Där antal timmar är så få att de inte uppgår till den fastställda maxtaxan debiteras avgift per utförd tid enligt fastställd timavgift.

Avgiften ingår i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 3. 2 Avgift assistans enligt SoL

Den enskilde har rätt att välja utförare som vid personlig assistans enligt LSS. Valet står mellan kommunen, privat assistansbolag eller att starta ett eget företag/själv samordna insatsen. Avgiften baseras på utförd tid enligt fakturaunderlag från assistansanordnare. Avgiften ingår i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 3. 3 Reducering av hemtjänstavgiften/avlösarservice

För att reducere av avgiften ska ske måste en avbeställning göras minst 7 dagar innan planerat besök. Om du tillfälligt vistas på sjukhus får du alltid reducerad hemtjänstavgift.

4. 3. 4 Avgift dagvård demens

För vistelse på dagvård demens debiteras en dagavgift utifrån inrapporterade närvarodagar. I avgiften ingår frukost, lunch och omvårdnad.

Avgiften ingår i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 3. 5 Avgift trygghetslarm i hemmet

Vid installation av trygghetslarm debiteras en engångsavgift. För personer som bor i samma hushåll gäller en debitering. För trygghetslarm gäller abonnemangsavgift per månad, vilket gör att avgift alltid gäller hel månad oavsett om den enskilde tillfälligt vistas utanför hemmet, exempelvis vid sjukhusvistelse. Avgift för trygghetslarm debiteras så länge larmet är installerat i hemmet och den enskilde inte har av sagt sig larmet. Avgiften ingår i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 3. 6 Avgift korttidsplats- tillfälligt boende/trygghetsplats

För vistelse vid kommunens korttidsenhet betalas en avgift per dygn utifrån inrapporterade närvarodygn. Debitering görs för in- och utskrivningsdag.

Om vistelse på korttidsenhet övergår till beslut om vård- och omsorgsboende tas avgift ut motsvarande som vid vård- och omsorgsboende från den dagen som beslutet tas.

I de fall den boende tillfälligt lämnar sin plats för vistelse i egen bostad eller annat ställe, och platsen inte kan disponeras av annan, erläggs avgift som om personen nyttjade platsen.

När den boende använt sig av en vårdplats under 30 dagar i följd förändras dygnsavgiften så att den anpassas till avgiftsnivån för permanent boende, med det abonnemang för omvårdnad och måltidsabonnemang som råder vid tillfället. Undantagen är växelvårds- rehabiliterings- och palliativa platser.

4. 3. 7 Reducering av dygnsavgift korttidsplats- tillfälligt boende/trygghetsplats

Person som tillfälligt skrivs ut till regionen/landstinget, mellan 1-3 dagar erhåller en reducere i avgiften per dygn efter antalet frånvarodagar. Efter tredje dagen förlorar den enskilde sin korttidsplats.

4. 3. 8 Avgift hemsjukvård hemrehabilitering

En månadsavgift debiteras för hemsjukvård/hemrehabilitering så länge behov finns av insatserna. Avgiften gäller för påbörjad månad även om insatsen upphör innan månadsslut. Avgiften ingår i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 4 Avgift inom vård- och omsorgsboende

I Heby Kommun tas avgift ut för följande insatser inom vård- och omsorgsboende.

- Hyresavgift
- Omvårdnadsavgift
- Måltidsabonnemang
- Förbrukningsmaterial

4. 4. 1 Fastställande av hyra

Alla som har beslut om vård- och omsorgsboende (SoL) ska betala hyra för bostaden. Hyresförhållanden inom kommunens vård- och omsorgsboende regleras av hyreslagen. Hyra debiteras i efterskott och beräknas utefter den förhandlingsöverenskommelsen som upprättas i samband med hyresförändringar vid vård- och omsorgsboendena. I den framgår vilken hyreshöjning som Heby Kommun och hyresgästföreningen kommit överens om.

4. 4. 2 Hyreskontrakt

Hyreskontrakt för bostäder i vård- och omsorgsboenden upprättas mellan Heby Kommun och den enskilde hyresgästen. Enhetschef på respektive boende har ansvar att upprätta hyreskontraktet.

4. 4. 3 Bostadstillägg

Innan avgiftsberäkningen ska den enskilde ansökt om det bostadstillägg som den är berättigad till. Hyresgäster i vård- och omsorgsboenden uppmanas därför att ansöka om bostadsstöd hos Pensionsmyndigheten.

4. 4. 4 Debitering av hyra

Debitering av hyra sker från den dag lägenheten står till den boendes förfogande enligt hyreskontrakt. Vid utflyttning (alternativt dödsfall) debiteras boendekostnad 14 dagar efter utflytt eller annan överenskommen tidpunkt.

Vid uträkning av hyresbeloppet per dag divideras månadshyran med antalet dagar för den månaden som in- utflyttning avser.

Hyra debiteras i efterskott enligt fastställd hyra en gång per månad. Avgiften ingår inte i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 4. 5 Omvårdnadsavgift

Omvårdnadsavgiften inom vård – och omsorgsboende avser service- och omvårdnadsinsatser samt hälso- och sjukvårdsinsatser. Avgiften inkluderar inte kostnad för extern läkarvård, läkemedel eller tandvård. Omvårdnadsavgiften är en månadsavgift som ingår i maxtaxan. Avgiften debiteras månadsvis i efterskott.

4. 4. 6 Reducering omvårdnadsavgift vid frånvaro eller vid sjukhusvistelse

En reduktion sker om den enskilde varit bortrest eller vistats på sjukhus mer än tre dagar. Reducering görs fr.o.m. 4:e dagen. Under den månad som reduktion avser ska månadsavgiften fastställas med omvårdnad per vistelsedag. För beräkning av omvårdnad per vistelsedag ska omvårdnadsavgiften per månad divideras med antalet dagar för den månaden reduktionen avser.

4. 4. 7 Måltidsabonnemang

Vid vård och omsorgsboende tillhandahålls hel kostdag, som består av frukost, lunch, kvällsmat och mellanmål, samt även sondmat. Ett måltidsabonnemang debiteras fr.o.m. inflyttningsdag t.o.m. utflyttningsdag.

Avgift för sondmat debiteras den enskilde enligt riktlinjer Livsmedel för speciella medicinska ändamål (Food for Special Medical Purposes – FSMP).

4. 4. 8 Reducering måltidsabonnemang vid frånvaro eller vid sjukhusvistelse

Reducering av måltidsabonnemang sker om den enskilde varit bortrest eller vistats på sjukhus mer än tre dagar. Avgiften reduceras då från den fjärde dagen på samma sätt som vid reduktion av omvårdnadsavgift vid frånvaro eller sjukhusvistelse.

4. 4. 9 Förbrukningsmaterial vård- och omsorgsboende

Kommunen debiterar avgift för förbrukningsmaterial för boende vård- och omsorgsboende per månad. För förbrukningsmaterial gäller abonnemangavgift per månad, vilket gör att avgift alltid gäller hel månad oavsett om den enskilde tillfälligt vistas utanför hemmet, exempelvis vid sjukhusvistelse.

Avgiften ingår *inte* i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 5 Medboende vid vård- och omsorgsboende

Vid beslut om parboende ska den medboende under en period av tre månader provbo i vård- och omsorgsboendet. Anledningen är att det är viktigt att få tid att känna efter om det är en boendeform som fungerar bra för båda parter innan definitivt beslut tas och det ordinära boendet avvecklas.

4. 5. 1 Medboende under provboendeperioden

Under provboendeperioden betalar den medboende ingen hyra till vård- och omsorgsboendet då han eller hon har kostnader för det ordinära boendet. Eventuell kostnad för mat utgår dock även under provboendeperioden om den enskilde väljer att köpa mat vid vård- och omsorgsboendet.

4. 5. 2 Medboende efter det att provboendeperioden löpt ut

När provboendeperioden löpt ut ansvarar båda parterna solidariskt för hyran. Det innebär att boendekostnaden ska fördelas på var och en av de parboende och en ny ekonomisk utredning måste göras på den som har beslut om vård- och omsorgsboende.

Kostnaden för mat betalas av den medboende. Avgift för hemtjänst tas i förekommande fall ut från den medboende enligt hemtjänsttaxan.

4. 5. 3 Medboende som har beslut om hemtjänst

När en medboende vid kommunens vård- och omsorgsboende beviljats hemtjänst ska en ekonomisk utredning ske på samma sätt som om personen bott i ordinärt boende. Hyreskostnad fördelas med den som har beslut om vård- och omsorgsboende först efter 3 månader.

4. 6 Övriga avgifter

4. 6. 1 Tekniska hjälpmedel

Kommunen ansvarar för hjälpmedel som kan behövas i vardagen dvs hjälpmedel för daglig livsföring. För tekniska hjälpmedel debiterar kommunen antingen en engångsavgift eller en månadsavgift. För ej återlämnat hjälpmedel debiteras en hämtningsavgift. Avgiften ingår inte i de avgifter som räknas som vård- och omsorgsinsatser och omfattas av maxtaxan.

4. 7 Avgiftsfria insatser

4. 7. 1 Avlösare

Avlastning och avlösning i hemmet beviljas om någon vårdar en anhörig i hemmet och behov av avlastning/avlösning uppstår. Det förutsätter att den som vårdas är i behov av tillsyn samtidigt som den anhörige är i behov av avlastning. Avlastning och avlösning i hemmet beviljas med maximalt sex timmar per vecka.

Ingen avgift tas ut för anhörigstöd och avlösning understigande 12 timmar/månad, därefter uttages avgift enligt antagna taxor i KF.

4. 7. 2 Boendestöd

Boendestöd ges till personer med långvariga psykisk funktionsnedsättning och syftar till att ge stöd och trygghet i livet. Stödet kan bland annat bestå av ett pedagogiskt och socialt stöd i vardagslivet eller praktiskt stöd när man ska handla, uträtta ärenden eller gå promenader samt hjälp vid kontakter med myndigheter. För boendestöd ska ingen avgift debiteras.

4. 7. 3 Kontaktpersoner SOL

Beslut om kontaktperson fattas enligt 4 kap 1 § SoL. Kontaktperson är en insats i form av ett medmänskligt stöd med syftet att motivera den enskilde till samvaro med andra och fritidsaktiviteter samt bryta den enskildes isolering för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Insatsen är avgiftsfri.

4. 7. 4 Sysselsättning SOL

Beslut om sysselsättning fattas enligt 4 kap 1 § SoL. Insatsen innebär en form av enklare, strukturerad verksamhet där det finns krav på den enskilde att delta i vissa moment under överenskomna tider. Vid utformning av insatsen ska hänsyn tas till den enskildes önskemål. Insatsen ska inte debiteras någon avgift.

5. Allmänna bestämmelser

5. 1 Debiteringsrutiner

Lägsta belopp som faktureras per månad för avgifter inom äldre- och handikappomsorgen är 75 kr. Vid små avgiftsbelopp per månad kan därför kommunen besluta om fakturering ska ske för en längre period. Om avgiftsbeloppet inte kommer upp till 75 kr inom ett år avskrivs fordran.

5. 2 Anmälningsskyldighet

Den enskilde är skyldig att meddela kommunen förändringar som kan påverka avgiftens storlek.

5. 3 Retroaktiv debitering

Har den enskilde betalat för låg avgift efter att ha lämnat oriktiga inkomstuppgifter kan mellanskillnaden mellan den korrekta och den felaktigt för låga avgiften återkrävas så långt tillbaka i tiden som beslutet gäller, dock högst 10 år (9 kap. 1 § SoL).

I det fall kommunen orsakat att för låg avgift debiterats, till exempel genom felaktig beräkning eller felregistrering, ska den enskilde inte krävas på mellanskillnaden.

Om den enskilde fått beslut om högsta avgift enligt aktuell avgiftsgrupp på grund av att den enskilde valt att avstå från ekonomisk avgiftsutredning eller inte lämnat inkomstuppgifter, och senare under året inkommer med inkomstuppgifter, ska avgiften rättas retroaktivt max tre månader bakåt innevarande år.

5. 4 Återbetalning av avgift

Om den enskilde fått beslut om högsta avgift enligt aktuell avgiftsgrupp på grund av att den enskilde valt att avstå från ekonomisk avgiftsutredning eller inte lämnat inkomstuppgifter, och senare under året inkommer med inkomstuppgifter, ska avgiften rättas retroaktivt 3 månader tillbaka under innevarande år.

5. 5 Försenade uppgifter eller uppgiftsvägran

Där inte blanketten om inkomstförfrågan återsänds inom utsatt datum fattas beslut om full taxa. Även där den enskilde vägrar eller avstår från att lämna erforderliga uppgifter eller lämnar uppenbart felaktiga uppgifter för att avgiftsprövningen skall kunna göras på ett korrekt sätt debiteras full omsorgsavgift.

5. 6 Omprövning och ändring av avgifter

En allmän omprövning av inkomster och avgifter för den enskilde sker årligen med tillämpning av ändrade prisbasbelopp, skattebestämmelser, inkomstuppgifter m.m.

Avgiftsförändringen för nytt år ska gälla fr.o.m. den 1 januari respektive år om inte annat beslutas.

Ändring av avgiftsbeslut kan ske om något förhållande som påverkar avgiftens storlek förändras. Detta gäller dock inte ändrad kapitalinkomst eftersom den baseras på föregående års inkomst. Exempel på förhållanden som kan påverka avgiftsbeslutet.

- ändrade inkomstförhållanden
- ändrat civilstånd
- behov av högre förbehållsbelopp
- beviljande, ändring eller upphörande av bostadstillägg/bidrag
- ändring av prisbasbelopp
- ändring av bostadskostnad

Korrigerigering av avgift ska gälla från och med månaden efter det att anledningen till ändringen inträffade. Ändringen av avgiften skall dock gälla från och med samma månad som anledningen till ändringen uppkom. Kommunen skall försäkra sig om att omsorgstagaren får information där det tydligt framgår vad ändringen beror på. Den enskilde måste alltid själv medverka till omräkning av avgiftsunderlaget och lämna nytt underlag för sådan omräkning.

5. 7 Utformning av avgiftsbeslut

Den enskilde ska alltid få ett skriftligt avgiftsbeslut där det framgår vilka uppgifter som använts i avgiftsunderlaget och beloppen för de slutliga avgifterna. Vidare skall avgiftsbeslutet innehålla uppgift om vilken eller vilka lagparagrafer som ligger till grund för avgiftsbeslutet och uppgift om hur och inom vilken tid den enskilde kan besvara sig över beslutet.

Varje avgiftsbeslut skall personligen undertecknas av utsedd delegat.

5. 8 Annan avgiftsmottagare

För att godkänna att avgiftsbeslutet skickas till annan avgiftsmottagare ska alltid en skriftlig, undertecknad fullmakt finnas.

5. 9 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut

Ett avgiftsbeslut är ett myndighetsbeslut och har samma vikt som andra myndighetsbeslut. Det innebär att beslut i avgiftsärenden går att överklaga om de går emot den enskilde (se 16 kap. 3 § SoL), den enskilde ska då underrättas om hur beslutet kan överklagas.

Ett skriftligt överklagande ska inlämnas till vård- och omsorgsförvaltningen inom tre veckor räknat från den dag då den enskilde tagit del av beslutet.

Den avgiftshandläggare som fattat beslutet bedömer om det finns skäl att beslutet ska ändras. Om det inte bedöms finnas skäl för omprövning skickas överklagan vidare till förvaltningsrätten.

Vid förvaltningsrättens bifall till den överklagande kan förvaltningsrätten ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

5. 10 Besvärstid hos förvaltningsrätten

Överklagande skall inkomma till förvaltningsrätten inom tre veckor från det att beslutet tillkännagivits eller att protokoll över beslutet har justerats.

5. 11 Fakturering

Äldreomsorgsavgifter omfattar regelbundna debiteringar och faktureras månadsvis i efterskott.

5. 12 Annan betalningsmottagare

För att godkänna att fakturan skickas till annan betalningsmottagare ska alltid en skriftlig fullmakt finnas.

5. 13 Kravhantering

Kravhantering sköts av kommunens ekonomienhet. Om inte kunden gjort sin inbetalning senast 20 dagar efter förfallodagen skickas ärendet (fakturan) till VISMA som kommunen anlitar för krav och inkassotjänster. Kravprocessen, bevakning och indrivning av ärendet (fakturan) sköts helt av VISMA.

5. 14 Amorteringsplan av faktura

Om fakturan inte betalats efter förfallodagen kan om så kunden önskar dela upp fakturan på flera betalningstillfällen. Kunden ska då visa uppriktig betalningsvilja. Sköts inte den överenskomna amorteringsplanen skickas ärendet (fakturan) vidare till VISMA. Amorteringsplan och bevakning av denna sker av kommunens ekonomienhet.

5. 15 Uppföljning av obetalda fordringar

Uppföljning av obetalda kundfordringar ska ske kontinuerligt. Om kunden inte betalat skulden trots att hen tillställts ett inkassokrav, ska ekonomienheten inhämta synpunkter från vård- och omsorgsförvaltningen om eventuella åtgärder ska vidtas.

Om vård- och omsorgsförvaltningen tror att kunden skulle vara behov av en god man för att sköta sin ekonomi – personen i fråga kan inte ta vara på sin rätt – ska en anmälan göras till överförmyndaren. Bara omständigheten att personen inte kan eller vill betala sin faktura är dock inte skäl för anmälan, där ska budgetansvarig chef bedöma om förvaltningen ska gå vidare till överförmyndarnämnd eller om förvaltningen ska avvakta och se om betalning inkommer senare.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 12 april 2022

Annika Krispinsson
Ordförande i vård- och omsorgsnämnden

Åsa Johansson
Förvaltningschef vård och omsorg